

Doğalgaza yapılan zamlar, 1 Ekim'de yapılacak elektrik zammını tetikleyecek...

ZİNCİRLEME ZAMLAR GELİYOR

Enerji fiyatlarında başlatılan “otomatik zam” dönemiyle doğalgaz fiyatlarının, 1 Ağustos 2008 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere; kesintisiz enerji kullananlar için yüzde 16.6, kesintili enerji kullananlar için ise yüzde 19.9 zam yapılmasına tepki gösteren Elektrik Mühendisleri Odası (EMO), zammın elektrik faturalarına da yansıtacağı uyarısında bulundu.

EMO 41. Dönem Yönetim Kurulu, 5 Ağustos 2008 tarihinde yaptığı açıklamada, Aralık 2007 fiyatları ile Ağustos 2008 fiyatları kıyaslandığında 2008'de doğalgaza yapılan zam oranının kesintisiz enerji kullanan elektrik üretim tesisleri için yüzde 40 olurken, kesintili enerji kullananlar için ise yüzde 42'ye ulaştığı belirtildi. Konutlarda kullanılan doğalgaz fiyatlarına yapılan yüzde 17'lik zammın kış aylarında tüketimin artmasıyla yurttaşların daha fazla hissetmeye başlayacağı, zammın diğer bir etkisini de 1 Ekim 2008 tarihinden itibaren elektrik faturalarında da ortaya çıkacağı anlatıldı.

Açıklamada şu bilgiler anımsatıldı:

“Yüksek Planlama Kurulu'nun (YPK) 14 Şubat 2008 tarihli kararı ile başlatılan 'otomatik zam' uygulaması kapsamında enerji KİT'lerinin maliyet artışları doğrudan son kullanıcıya yansımaya başladı. Doğalgaza zam yapan Boru Hatları ile Petrol Taşıma A.Ş'nin (BOTAŞ) yanı sıra Türkiye Kömür İşletmeleri Kurumu (TKİ), Elektrik Üretim A.Ş (EÜAŞ), Türkiye Elektrik Ticaret ve Taahhüt A.Ş (TETAŞ) ve Türkiye Elektrik Dağıtım A.Ş'nin mülkiyetindeki dağıtım şebekelerinin işletme

hakkını devralan şirketler de YPK kararı çerçevesinde zam yapmaya başlayacaklar.

TKİ, EÜAŞ, TETAŞ ve dağıtım şirketleri yıl içinde 3'er aylık dönemler (1 Nisan, 1 Temmuz, 1 Ekim) itibarıyla fiyat artışları yapacaklar. Ancak Ocak ayında da KİT'lerin genel yatırım ve finansman programı kapsamında belirlenecek satış fiyatları uygulanacak. Doğalgaz alanında faaliyet yürüten BOTAŞ ise,

fiyatlarına diğer enerji KİT'lerinden farklı olarak aylık dönemler halinde zam yapacak. YPK kararı ile TKİ'nin kömür satış fiyatlarını da akaryakıt fiyatlarındaki artış belirleyecek.”

Doğalgaz Mahkumiyeti

Türkiye'de Temmuz 2008 döneminde üretilen 16 milyon 509 bin megavatsaatlık (MWh) elektrik enerjisinin 7 milyon 474 bin MWh'lik bölümünün doğalgazdan üretildiğine dikkat çekilen açıklamada, elektrik üretiminde yüzde 45.2 ile en büyük birincil enerji kaynak olan doğalgazı, yüzde 23 ile linyit, yüzde 15.5 ile hidrolik kaynaklar ve yüzde 8.3 ile taşkömürü ve ithal kömürün izlediği kaydedildi. “Elektrik enerjisi üretiminde dışa bağımlı ve pahalı bir kaynak olarak dikkat çeken doğalgazın payı her geçen gün aratarak, üretimin yaklaşık yarısını oluşturacak seviyelere kadar

ulaştı" denilen açıklamada, doğalgazın ağırlığına şöyle tepki gösterildi:

"Bugün elektrik enerjisi üretiminde, doğalgaz üreticisi olan ülkelerde bile rastlanmayacak seviyelerdeki bu artış, yurttaşların her gecen gün daha 'zamlı' elektrik faturaları ile karşı karşıya kalmasına neden olmaktadır. Merkezi bir planlamadan yoksun olarak özel sektörün talepleri doğrultusunda şekillendirilen enerji politikaları, ülkeyi doğalgaza mahkum hale getirmiştir. Kamunun enerji alanından tasfiye edilmesi sonucu yatırımlarını durdurması ve sadece özel sektörün yatırım yapmasının beklendiği bu dönemde, özel sektör doğası gereği ilk kurulum süresi ve maliyeti diğer kaynaklara göre düşük doğalgaz santrallerine yatırım yapmayı tercih etmiştir. Ülke olarak doğalgaza dayalı elektrik üretiminde yaşanan

bunca tartışma ve sıkıntıya karşın, piyasacı politikaların iflası ile içine düşülen arz güvenliği sorununun aşılabilmesi için tekrar doğalgaz santralleri kurulumuna devam edilmektedir. Sonuçta enerji kaynaklarının çeşitlendirilmemesi ve ithal edilen bir kaynağa bu denli yüksek bağımlılık, cari açığın büyümesi nedeniyle, genel ekonomiyi olumsuz etkilemektedir."

Otomatik Elektrik Zammı 1 Ekim'de

Elektrik üretiminde kullanılan doğalgaza yapılan kesintisiz tesisler için yüzde 16.6, kesintili enerji kullanıcıları için ise yüzde 19.9 oranındaki zammın, elektriğe 1 Ekim 2008'de yapılacak "otomatik zam" yoluyla son kullanıcıya bir kez daha yansıtılacağı anlatılan açıklamada, elektriğe yansıtılacak zamma ilişkin şu bilgiler yer aldı:

"Elektrik üretiminde kullanılan doğalgaza ortalama olarak yüzde 18.25 zam yapılmıştır. Türkiye'de elektrik enerjisinin yaklaşık yarısının doğalgazdan üretildiği göz önüne alındığında, diğer kaynaklara zam yapılmaması durumunda bile 1 Ekim 2008'de belirlenecek elektrik zam oranının yüzde 10'lar düzeyinin altına inmeyeceği öngörülebilir. Elektrik üretiminde büyük oranda pay sahibi olan doğalgaz için 1 Ekim 2008 tarihinden önce 1 Eylül 2008'de yeni fiyat belirlenmesi yapılacaktır. 1 Eylül'de yeniden belirlenecek olan doğalgaz fiyatının bir kez daha artması durumunda yurttaşlara yansıtılacak elektrik zammı zincirleme katlanacaktır. Bu dönem içerisinde gerçekleşecek ithal kömür ve akaryakıt fiyatlarındaki artış da elektrik faturalarına yansıtılacak ve zam oranının büyümesine neden olacaktır.

Özel sektörden borsa yöntemi ile elektrik alınması için Dengeleme Uzlaştırma Yönetmeliği kapsamında kurulan ve 'kara borsaya' dönüşen sistemin maliyetleri de

son kullanıcıya 'otomatik' olarak yansıtılacaktır. Yaz aylarında yaşanan enerji açığı dolayısıyla enerji ihtiyacının yüzde 10-15'ini karşılayan bu piyasada, fiyatlar daha yüksek seviyelere çıkmıştır. YPK kararı gereği bu sistem nedeniyle oluşan fahiş fiyatların maliyeti de 1 Ekim 2008'de yapılacak 'otomatik zamma' eklenecektir."

"Otomatik Zam" Yoksullaştırıyor

EMO Yönetim Kurulu açıklamasında, "enerji alanında yürütülen 'özelleştirme ve piyasalaştırma' uygulamaları nedeniyle yurttaşların bütçesinden daha fazla kaynağın, özel sektöre akıtılması" olarak tanımladığı "otomatik zam" mekanizmasına son verilmesini istedi. Otomatik zam mekanizmasını, "elektrik dağıtım şirketlerinin özelleştirmeye çalışılması ile gündeme gelen ve özel sektöre devredilecek dağıtım şirketlerine 'kar garantisi' veren" bir yapılanma olarak değerlendirilirken, halkın daha fazla yoksullaşmasına neden olduğuna dikkat çekildi. Açıklamada şöyle denildi:

"Sanayinin temel girdisi olan elektriğe yapılan zamların ülke ekonomisini olumsuz etkilediği açıktır. Elektriğe yapılan zam diğer temel tüketim maddelerinin de fiyatlarını artıracaktır. Elektrik Mühendisleri Odası, zamların zincirleme etki yarattığı enerji fiyatlarındaki önlenemez yükselişten endişe duymaktadır.

Doğalgaza yapılan zam nedeniyle kış aylarında soğuğa terk edilen yurttaşlar, Ekim 2008'de yapılacak ve en az yüzde 10 oranında olması beklenen elektrik zammı nedeniyle 'karanlık' tehlikesiyle de karşı karşıya bırakılacaktır.

Siyasi iktidarı halkın alım gücünü aşan ve yoksulluğa iten piyasacı ve özelleştirmeci uygulamalardan vazgeçmeye davet ederken, yurttaşlarımızı da bir kez daha 'enerjimize sahip çıkmaya' çağırıyoruz." ◀

